

Aniversaris a Israel i Palestina

- Es compleixen 15 anys dels acords d'Oslo, que van iniciar l'intent de negociació entre les parts

PERE VILANOVA*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 15.12.08

No hauríem de deixar acabar el 2008 sense recordar alguns aniversaris que afecten el Pròxim Orient, i més precisament, l'interminable conflicte entre Israel i Palestina, i que, curiosament tots tenen a veure amb un any acabat en 8 (almenys en el nostre calendari, que malgrat ser el més convencionalment usat a escala universal, no és l'únic).

Podem començar pel 1948, data de la partició de la Palestina històrica (que anava del Jordà al Mediterrani, i de l'actual frontera amb el Líban a Eilat i Aqaba), que molta gent defineix, per reducció, com l'any de la creació de l'Estat d'Israel. És cert, però en realitat és l'any de l'aplicació del pla de partició de les Nacions Unides, aprovat el novembre de l'any anterior. Amb aquest pla, elaborat per la comissió Peel, el consell de seguretat de l'ONU acabada de crear (feia tot just dos anys que havia començat a funcionar) havia conclòs que la solució menys dolenta era la partició en dos estats, un de jueu, un altre de palestí, segons un bigarrat mapa territorial sobre la base d'aproximades majories d'una població o l'altra.

JA ES VA OPTAR per la fórmula "menys dolenta", perquè ja llavors es va intuir que no hi hauria solució ideal, ni tan sols "bona" per a les dues parts. Per cert, el consell de seguretat, en una mostra de clarividència

notòria, integrava en el pla que Jerusalem no seria de cap de les parts, i amb l'excusa d'acollir tant "lloc sant", seria un corpus separatum administrat per un governador nomenat per les Nacions Unides. Facin balanç.

El 1978 hi va haver els acords de Camp David, els que van funcionar bé (no el fallit pla de Camp David del juliol del 2000), segons els quals Israel i Egipte establien plenes relacions diplomàtiques, tema llavors tabú a la Lliga Àrab, i Israel tornava el Sinaí a Egipte (ocupat i reocupat en les guerres del 1967 i 1973). Va ser un gir històric, i es miri com es miri, l'èxit diplomàtic més important de la incompresa (i subestimada) presidència de Carter, que va culminar amb l'entrega dels premis Nobel de la pau als líders Begin i Sadat. De fet, va ser un dels més polèmics de la història, però va sancionar d'alguna manera que la pau és una gesta quan s'aconsegueix entre enemics irreconciliables, i aquest era el cas. No quan es fotografien dos amics de tota la vida.

Les conseqüències de tot això, en la immediatesa, són conegudes. Sadat va ser assassinat per un grup radical egipci, i Egipte va ser sorollosament expulsat de la Lliga Àrab. Si no es mira l'evolució posterior de tot plegat, i el lloc d'Egipte actualment al món àrab, tenint en compte a més en què va quedar el llavors anomenat "front del rebuig", el balanç és eloqüent.

El 1988, en la cimera d'Alger, l'OAP proclama una estranya decisió (en el sentit que llavors no tenia precedents notoris): la creació de l'Estat palestí. No pas d'un Govern a l'exili --aquesta és una figura molt comuna--, sinó d'un Estat palestí. Sense territori, sense fronteres, sense institucions. L'important era la lletra menuda: Jordània renunciava a les seves pretensions sobre Cisjordània (sobre Gaza ni tan sols Egipte hi

tenia pretensions territorials), i l'OAP acceptava el que en tot cas era una realitat ineludible, un gradualisme en les seves pretensions territorials, i una confirmació del que ja va apuntar després de la guerra del Líban del 1982, quan l'OAP va ser expulsada a Tunísia, i que tenia una gran importància.

Al reconèixer --i reclamar la seva aplicació-- les diverses resolucions relatives al conflicte (sobretot la 242 i la 338 del Consell de Seguretat), Arafat estava admetent que assumir aquestes reivindicacions incloïa que una de les parts era l'Estat d'Israel.

EL 2008 s'han complert 15 anys de la firma dels anomenats acords d'Oslo, o més precisament, acord de Washington (on es va firmar) del setembre del 1993, d'una importància que no caldria subratllar, perquè va iniciar el que gairebé tothom considera avui l'intent més seriós de negociació entre les parts, i alguns considerem que és l'únic procés negociador real entre palestins i israelians des del 1948. El debat sobre Oslo és legítim, però del 1993 al setembre del 2000 el procés negociador es va desenvolupar en una direcció i amb uns continguts que no podran ser eludits en cap nova negociació. En aquells set anys hi va haver eleccions a les dues parts, atemptats i atacs amb moltes víctimes civils i el primer ministre d'Israel va ser assassinat. Però, amb alts i baixos, les parts no van deixar mai que tot això fos cap excusa per interrompre el procés.

Comparin això amb el que va venir després. No es tracta només de la terrible segona intifada. Es tracta que ni el full de ruta, ni els plans de l'anomenat Quartet, ni els esforços dels enviats especials de la Unió Europea (són notables els de Moratinos i Otte), ni el balanç de la

desdibuixada missió Blair (¿què fa aquesta missió exactament?), ni, sobretot, el balanç d'Annapolis resisteixen la comparació.

No oblidin que ara es compleix un any dels acords d'Annapolis. ¿Se'n recorden? L'any 2008 acabaria amb la proclamació d'un Estat palestí, viable, etcètera. Vagin a internet, busquin l'acord d'Annapolis i comparin. Sobren els comentaris.

* Catedràtic de Ciència Política i analista d'estratègia del Ministeri de Defensa.